

Koheesiopolitiikan uudistus (2021-27) ReARM-ohjelmamuutos

MYRS 21.5.2025

Saija Tikkanen

Koheesiopolitiikan uudistus

- Ohjelmamuutoksen valmistelu on käynnistynyt
 - Uusien painopistealueet:
 - EU:n kilpailukyky,
 - puolustus,
 - turvallisuus
 - itäisten raja-alueiden tukeminen sekä
 - kohtuuhintainen asuminen,
 - vesiresilienssi
 - energiasiirtymä
 - Komissio pyrkii saamaan koheesiopolitiikan uudelleenkohdentamisen päätökseen EU-maiden ja alueiden kanssa 2025. Uusien toteutus alkaa vuonna 2026.
- Mikäli siirretään vähintään 15 % ohjelman EU-varoista uusille toimintalinjoille tai STEP:lle:
 - 30 % ennakkomaksu ao. toimintalinjoille
 - Lisäennakkomaksu 4,5 % koko ohjelmalle
 - Mahdollisuus 100 %:n EU-osarahoitukseen ao. toimintalinjoille
 - Vuoden jatkoaika tukikelpoisuuteen koko ohjelmalle
 - Suuryritysten tukemiseen lisää mahdollisuuksia (voimassaolevien valtiotukisääntöjen puitteissa)
 - Itäisille raja-alueille erityisetuja (jos vähintään 15 % rahoituksesta kohdistetaan em. teemoihin, ml. STEP)
 - Lisäennakkomaksu 9,5 % koko ohjelmalle
 - Mahdollisuus 100 %:n EU-osarahoitukseen koko ohjelmalle

EAKR:n uudet erityistavoitteet

- 1. Teollisuuskapasiteetin lisääminen kaksikäyttötuotteiden ja puolustuksen edistämiseksi kaikilla EU:n alueilla ja kaikenkokoisissa yrityksissä.**
2. Turvallisen vedensaannin, kestävän vesihuollon ja veden sietokyvyn edistäminen
3. Kohtuuhintaisten asuntojen saatavuuden edistäminen ja siihen liittyvät uudistukset
4. (Naapurimaiden välisten) Energian siirtoyhteyksien ja niihin liittyvän infrastruktuurin edistäminen sekä latausinfrastruktuurin käyttöönotto
- 5. Kriisinsietokykyisen puolustus- tai kaksikäyttöinfrastruktuurin kehittäminen sotilaallisen liikkuvuuden edistämiseksi unionissa**

Uudet EAKR-tavoitteet:

1. Kriisinsietokykyisen puolustus- tai kaksikäyttöinfrastruktuurin kehittäminen **sotilaallisen liikkuvuuden edistämiseksi** unionissa

- Varataan tarkoitukseen 70 % / 210 milj. € kohdennettavasta rahoituksesta
- Sotilaallinen liikkuvuus tukee joukkojen vastaanottokykyä muista NATO-maista. Samalla tuetaan myös teollisuuden kuljetuksia ja siviililiikennettä liikenneväylien parantuessa.
- Isäntämaatuki, mahdollistaa NATO-joukkojen läsnäolon
- Kiinteistöinfrahankkeita ml. varastointi tukee valmiuden ylläpitoa, johon alueiden puolustus tukeutuu

2. **Teollisen kapasiteetin lisääminen** kaksikäyttötuotteiden ja puolustuksen edistämiseksi kaikilla EU:n alueilla ja kaikenkokoisissa yrityksissä

- Varataan tarkoitukseen 30 % / 90 milj. € kohdennettavasta rahoituksesta
- Investointeja puolustusteollisuuden kaksikäyttötuotteiden ja puolustustarvikkeiden tuotantokapasiteettiin – investoinnit tuotantolinjoihin ja tuotekehitykseen
- Vahvistaa alueiden kilpailukykyä ja lisää työllisyyttä kasvavan puolustusteollisuuden lisääntyneiden investointien seurauksena

ESR + uudet toimintalinjat ja STEP

ESR + uudet toimintalinjat (2) ja STEP-toimintalinja:

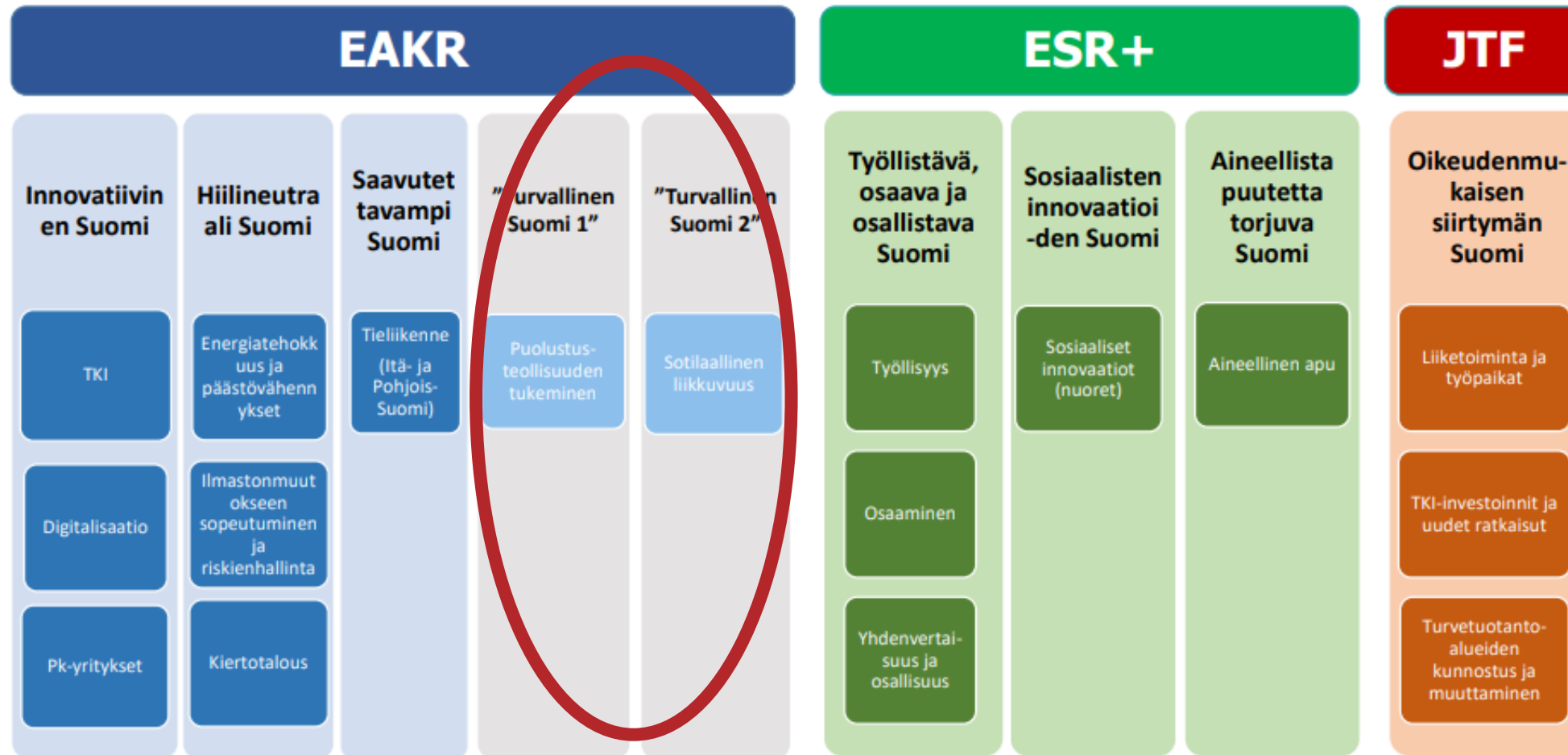
1. Puolustusteollisuuden tukeminen
2. Hiilestä irtautumiseen liittyvän sopeutumisen tukeminen
3. STEP (Strategic Technologies for Europe Platform)

ESR +:ssa ei uusia erityistavoitteita, vaan nämä sijoitetaan uusien toimintalinjojen alle.

ESR+-rahoituksen muutokset

- Euroopan sosiaalirahasto plussa (ESR+) tekee investointeja ihmisten työllisyyteen osaamiseen ja osallisuuteen.
- ESR+lle esitetty puolustusteollisuuden osaamisen toimintalinja on soveltamisalaltaan kapea.
 - Ehdotetun sisällön rahoittaminen on mahdollista nykyisen ohjelman puitteissa ilman ohjelmamuutosta.
 - Ei ole riittävää varmuutta, että teemaan löytyy riittävästi hankkeita
 - Riskinä Suomen EU-saannon pieneminen, jos rahoitusta ei saada täysimääräisesti hyödynnettyä.
- ESR+ osalta puolustusteollisuuden osaamistarpeita tuettaisiin nykyisen ohjelman toimintalinjoista.
- ESR+ rahoitusta siirrettäisiin 10 % EAKR-rahastoon, jotta 15 % uudelleenohjelmointivaade saavutetaan.
- ESR+ siirtoja ei tehtäisi aineellisesta avusta ja lastensuojelun kehittämisestä

Ehdotettu uusi rakenne

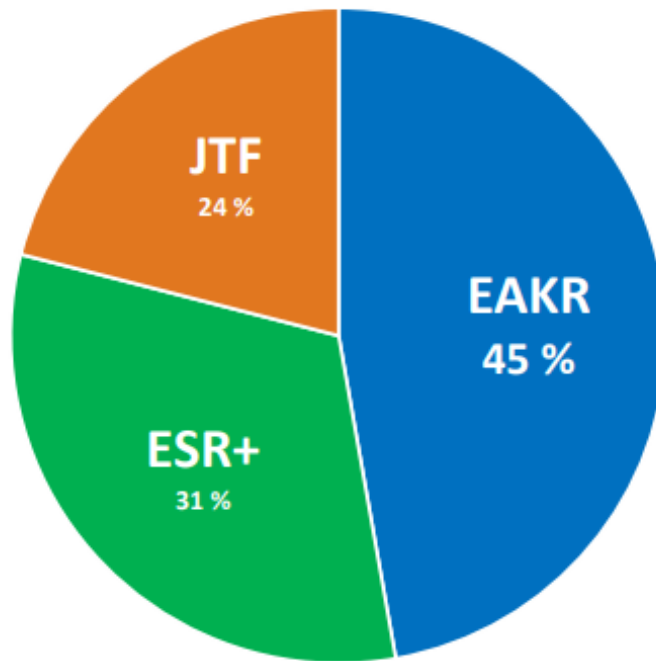
Lähde: TEMin diasetti

Ohjelmamuutos ehdotus

- Ohjelman sisäiset rahastojen väliset siirrot (300 m €)
 - Mahdollisia 5-20% ohjelman sisäiset siirrot rahastojen välillä
 - ESR + rahoituskehyksestä 10 % on 60,2 m €
 - ESR + rahoituksen siirto uusiin EAKR-erityistavoitteisiin
 - Siirtoon ei automaattisesti tarvitse sisältyä vastaavaa määrää kansallista vastinrahoitusta
- Ehdotettuja linjauksia:
 - Suomi toteuttaa ohjelmamuutoksen, 15 % rahoitussiirrot valittaviin uusiin erityistavoitteisiin
 - Ohjelman kokonaisvolyymi (EU ja kansallinen vastinraha) säilytetään ennallaan
 - Lisätään ohjelmaan 2 uutta EAKR-tavoitetta
 - Muutetaan 10% ohjelman ESR+ rahoituksesta EAKR-rahoitukseksi (uusille tavoitteille)

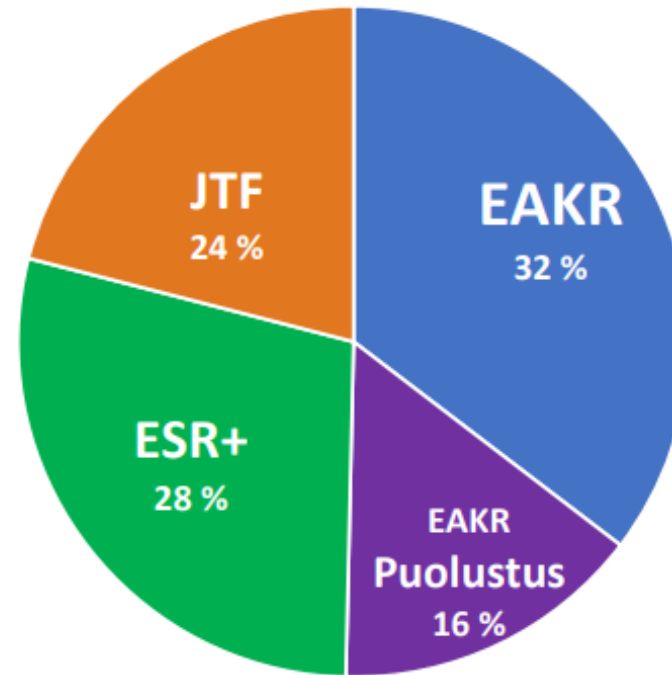
Ohjelman rahoituskehys 2021-2027 (m €)

Nykyinen ohjelma

- Kuvassa **EU rahoituksen** osuudet rahastoittain
- Koko ohjelman julkinen rahoituskehys (EU+valtio+kunta) on 3,159 Mrd. €

Muutoksen jälkeen

- Kuvassa **EU rahoituksen** osuudet rahastoittain ohjelmamuutoksen jälkeen
- Rahoitussuhteet voivat muuttua ohjelmamuutoksen tarkentuessa.

Nykyisestä ohjelmasta on varattu käynnissä oleviin hankkeisiin 51,7 %

- EAKR 44,6 %
- ESR 42,7 %
- JTF 75,5 %

Viranomaisille jakamaton (budjetoimaton) rahoituksen määrä on noin 624 milj. €.

EAKR puolustus-toimintalinjoihin n. 300 milj. €
(=15 % EU/10 % EU+Valtio)

Lähde Tem diasetti

Avoimia asioita

- Mistä lasketaan 15 %-osuus? Sisältyykö JTF-summaan?
- Mikä on lopullinen vaadittava minimiprosenttiosuus kannusteiden saamiseksi? 15, 10 vai jopa 5%?
- Mistä rahoitusta siirretään, kaikista erityistavoitteista tasaisesti?
 - Esityksessä suojattu erityistavoitteet 5.1 ja 6.1 ja kaupunkikehitys
 - Kohdistuuko vähennykset samassa suhteessa kaikkiin alueluokkiin?
- Vähennetäänkö indikaattoritavoitteita rahoituksen vähenemisen suhteessa vai pyritäänkö jo huomioimaan myös toteumatietoja ja niiden pohjalta laadittavia ennusteita?

Aikataulu

Ohjelmamuutoksen valmistelu etenee:

- Seurantakomitean sihteeristöön käsittelyyn 22.5.25 ja edelleen Seurantakomitean käsittelyyn 11-12.6.25.
- Työllisyyden ja yrittäjyyden ministeriryhmä
- Syys-lokakuu valtioneuvoston käsittely päätös (jos asetukset valmiit)
- Marraskuussa väliarvioinnin vastaus ja mahdollinen ohjelmamuutosesitys toimitetaan komissioon
- Joulukuussa komission hyväksyntä ohjelmamuutokselle
- Kevät 2026 muutetun ohjelman toimeenpano alkaa

Näkökulmia alueelta

- Valtuuksien siirto maakuntakehyksen sisällä
- Valtakunnallisten teemojen mukanaolo muutoksessa
- Uusien erityistavoitteiden sisällöt avattava paremmin
- Alueet mukaan muutoksen valmisteluun
- Huomioitava jatkumo tulevalle kaudelle sisältönäkökulmasta
- Puolustusteollisuuden yritykset sijaitsevat pitkälti etelempänä.

Vaikutus Pohjois-Pohjanmaalle

Arvioita tässä vaiheessa, kun ei ole tiedossa miten muutokset kohdentuvat maakuntiin.

Laskelma nykyseistä kehyksestä:

15% koko kauden kehyksestä 52,6 m/e

10% koko kauden kehyksestä 35,1 m/e

Mikäli JTF:ää ei lueta mukaan

15%= 34, 8 m/ e ja 10 %= 23,2 m/e

Kiitos!

